

Kansan Uutiset

Hinta 3,50 €
34-003251-1434

Viikko 34
Perjantaina 22.8.2014

34

Viikkolehti

www.kansanuutiset.fi

Kansan Tahto | Satakunnan Työ

Betoni on muutakin kuin porsaita ja lähiöitä

» Tiia Matikaisen töissä betoni laskostuu kuin kangas s. 22

Unto Vesa **10** Esko Seppänen **12** Heikki Patomäki **14**

Betonia

saaristolaisidyllissä

» Inkoon Elisaassa vääneltiin viikon ajan betonia kymmenen taiteilijan voimin. Betoni taipuu moneen muuhunkin kuin porsaiksi ja lähiöiksi.

TEKSTI Anna Paju **KUVAT** Anna Upola-Lehto

ELISAAREN SYMPOSIUM on jatkoa vuosi sitten Saksan Ulmissa pidetylle betonityöpajalle. Siellä 12 taiteen, muotoilun ja arkkitehtuurin ammattilaista otti tuntumaa betoniin materiaalina ja kokeili erilaisia tekniikoita betonin työstämiseen.

Elisaaren työpajan teemana ovat ympäristötuotteet ja -taide. Siis esimerkiksi julkisivut, muurit ja erilaiset pintatekstuurit.

Betoni on aivan liian vähän arvostettu materiaali, sanoo kuvanveistäjä ja keramiikkataiteilija **Tiia Matikainen**.

On hämmäntävää, miten paljon betonissa on pelkkää kiveä. Ja että kaikki betonin materiaalit ovat luonnosta.

Sitä voisi käyttää enemmän ja monipuolisemmin, esimerkiksi kuvanveistossa. Sitä kautta voisi tuoda lisää taidetta julkisiin tiloihin.

Matikainen kokeilee laminointitekniikkaa, jotta saisi rakenteesta ohuemman. Aiemmin keramiikasta tehty veistosarja *Arvottomat*, kankaiden alle kiedotut ihmishahmot, syntyy nyt betonista.

Taiteilija ihastelee ensimmäisen veistoksen pintaa. Betonin pintaan jää helposti kuplia eikä lopputulosta voi koskaan ihan tarkasti ennustaa.

Tämä pinta voisi olla koinsyömä. Jollekin se voi näyttäytyä pitsimäisenä.

TAITEILIJOIDEN APUNA työpajassa on kehitysjohdaja **Pentti Lumme** Rudus Oy:stä. Paitsi betonirakenteiden asiantuntija, Lumme on myös betonitaiteen harrastaja. Hän on tehnyt betoniveistoksia 15 vuoden ajan.

Tärkeintä on tietää miten materiaalia käsitellään ja miten se käyttäytyy, Lumme sanoo. On tunnettava kiviaines, värit ja millaisia kerroksia voi käyttää ja miten niitä pitää lujittaa raudoituksilla tai kuiduilla, muottien valmistaminen, hän luettelee.

Muotovalikoima on Lumpeen mukaan rajaton. Betonimassassa voi myös värjätä.

Jos halutaan tuoda esiin kiviaineksen väri, sen voi tuoda kemikaaleilla pesemällä esiin.

TAITEILIJAT OVAT silminnähden innostuneina materiaalistaan. Vanhan navettarakennuksen päätyyn rakennettu työpaja on täynnä keskittyneitä, töidensä ylle kumartuneita hahmoja.

Lasिताiteilija **Renata Jakovleff** kiinnostui betonista, koska ajatteli sen olevan materiaalina samankaltainen kuin lasi.

Betonissa on hyvin konkreettisesti kyse yhteiskunnan rakentamisesta.

Betonisymposium 10.–17.8.

» Saksan Ulmissa elokuussa 2013 toteutettu Betonisymposium aloitti suomalais-saksalaisen yhteistyön taideteollisuusjärjestöjen kesken. Suomessa yhteistyötahona toimii Teollisuustaitteen Liitto Ornamo.

» Symposiumien tavoitteena on tutustua betoniin materiaalina, niin taiteen, muotoilun kuin arkkitehtuurin näkökulmasta. Työpajoissa toteutettiin pienoismalleja ja prototyyppisiä jatkokehittelyä silmällä pitäen.

» Symposiumit on mahdollistanut yhteistyö betonialan asiantuntijoiden ja betonteollisuuden kanssa. Betonisymposiumin järjestelyä Suomessa ovat tukemassa SBK tukisäätiö, Rudus Oy, Finnsementti Oy, Parma Oy sekä Metsä Wood.

– Minulla on käsintuntema lasiin, tiedän miten se käyttäytyy ja mitä voin tehdä. Täällä meitä ohjaava **Mirva Vuori** laskee kaavalla erilaisia betoniseoksia. Se on ihan erilainen ja kiinnostava tapa ymmärtää materiaalia.

– Kun lasi on sulaa, se valuu kuin hunaja. Mutta betoni valuu ihan eri tavalla, yhtenäisenä rumana massana. Olemme hakeneet eri resepteillä erityyppisiä, eri tavoin valuvia betoneja.

Jakovleff on tehnyt lasiveistoksia muun muassa painamalla kuvion kuumaan lasimassaan "leimaamalla". Symposiumin työpajassa hän on kokeillut samaa tekniikkaa betoniin.

Betoniteollisuudessa hyödynnetään muotteja, mutta pintastruktuurista voisi leimaamalla saada erilaisen.

Hän näkee ideassa paljon mahdollisuuksia aina rakentamista myöten, ja tekniikasta innostuivat myös työpajassa vierailleet betonteollisuuden edustajat.

– On myös paljon halvempaa leimata kuin rakentaa muotti.

TERO ANNANOLLI on kantanut reliefimuottinsa ulos. Pyöreän muotin pintaan hän on painanut omenapuun oksan siluutin.

Näitä muotteja voitaisiin valaa suoraan rakennuselementteihin, hän pohtii.

Taidemaalarina ja pedagogina työskentelevä Annanoli osallistui vuosi sitten myös Saksan betonisymposiumiin. Hän pitää valtavana rikkaatena sitä, että ihmiset eri aloilta kokoontuvat yhteen työskentelemään.

Siihen perustui suomalaisen muotoilun menestys sotien jälkeen. Yhdistettiin eri alojen osaaminen ja teollisuus.

Symposiumia järjestävä Teollisuustaitteen Liitto Ornamo korostaakin taiteilijoiden ideoiden tuotteistamista ja taiteilijoiden työllistymistä. Tero Annanollilta on jo tilattu pyöreitä seinäreliefejä viime vuotisten kokeilujen perusteella.

Annanolin mukaan tekniikoiden kehittäessä voidaan unohtaa mielikuva betonista rasakaana, kovana ja kylmänä materiaalina, joka ei kuulla läpi.

– Erilaisilla kuiduilla saadaan mukaan myös valoelementti. Esimerkiksi alikulkutunnelit voitaisiin saada tiloina tuntumaan keveämmiltä.

Annanoli uskoo, että betonituotteiden kehittäely voi poikia työpaikkoja ja uusia vientituotteita.

– Ja onhan betonissa kyse myös hyvin konkreettisesti yhteiskunnan rakentamisesta.

Heide Nonnenmacher käyttää betonipaperia veistoksensa muotoiluun.

Renata Jakovleffin betonileimasin testauksessa.

Yhden päivän aikana ehti tehdä yhden valun, sitten pitää odottaa kuivumista. Saksalaistaiteilija Alkie Osterland pesee välineitä.